

Anestezie v ÚVN - Informační text pro pacienty před anestezií

Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny 1.LF UK a ÚVN

Anestezie (neboli znečitlivění)

- představuje uměle, léky navozenou ztrátu vědomí nebo znečitlivění určité části těla, s cílem umožnit provedení diagnostického či operačního výkonu bez bolestí a nepříjemných pocitů

Analgezie (neboli bezbolestnost)

- termín používaný pro léčbu a tlumením bolesti, „nižší stupeň anestezie“

Anesteziolog

- lékař, specialista v oboru anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, který se bude podílet na vaší přípravě k operaci, bezpečně provede anestezií, bude o vás a vaše základní životní funkce pečovat v průběhu operačního výkonu. Vyžádá-li si to váš zdravotní stav, bude se o vás starat i v pooperačním období na lůžku intenzivní péče. Bude Vaším „strážným andělem“ .
- součástí anesteziologického týmu je rovněž anesteziologická sestra, která se podílí na péči v průběhu operačního výkonu a bezprostředně po něm i na péči na tzv. dospávacím pokoji.

Předanestetické vyšetření

- součástí komplexního předoperačního vyšetření je i předanestetické vyšetření, při kterém pro Vás vybereme nejvhodnější způsob anestezie, v případě potřeby doporučíme doplnění nezbytných vyšetření, odpovíme na vaše dotazy a podepíšeme společně informovaný souhlas týkající se anestezie a s ní souvisejících zákroků.
- cílem všech předoperačních vyšetření je optimalizace vašeho zdravotního stavu a tím snížení rizika komplikací při operaci či po ní. V krajním případě plánovaný operační výkon doporučíme odložit či zrušit.
- vyšetření provádíme v anesteziologické ambulanci umístěné v pavilonu CH1, patro -1.

Připravte si

- 1) Předoperační vyšetření od vašeho praktického lékaře či interního lékaře
- 2) Výsledky doplňující vyšetření – popis RTG, zprávu od vašeho kardiologa/pneumologa/diabetologa/neurologa atd.
- 3) Výsledky vašeho vyšetření krve (laboratorních vyšetření)
- 4) Vyplněný „Dotazník pro pacienty před anestezií“

Anesteziolog se bude ptát

- 1) Trpíte / léčíte se s nějakým onemocněním?
- 2) Užíváte pravidelně nějaké léky?
- 3) Jste na něco alergičtí? Především na léky, náplasti či dezinfekce?

- 4) Kouříte? Kolik cigaret denně vykouříte? Pijete pravidelně alkohol?
- 5) Podstoupil/a jste někdy výkon v anestezii?
- 6) Objevili se u Vás některé z nežádoucích účinků anestezie (škrábání v krku, závratě, zvracení)?
- 7) Budete vyzváni k otevření úst a vypláznutí jazyka. Nemáte zubní náhradu, či uvolněný zub? (vyšetření dutiny ústní je standardní procedura před každým výkonem)

Co (ne)dělat před výkonem

- 1) Postupujte dle doporučení Vašeho ošetřujícího lékaře (chirurga)
- 2) Před výkonem nic nejzte a nepijte od půlnoci – den před výkonem si dejte lehkou večeři (pokud Vás ošetřující lékař nestanoví jinak – některé výkony mohou vyžadovat speciální přípravu)
- 3) Pokud Vás zdravotní stav vyžaduje podání ranních léků, tak je zapijte malým douškem čiré vody a o tomto faktu informujte svého anesteziologa.

Rozdělení anestezie

- výběr typu anestezie závisí na Vašem aktuálním zdravotním stavu, přidružených onemocněních, typu operačního výkonu a částečně i Vaší volbě
 - nezřídka se může stát, že stejná operace je u dvou různých pacientů prováděna v odlišné formě anestezie
- 1) **Celková anestezie (tzv. „narkóza“)** – kombinací léčiv vás uvedeme do „umělého spánku“, nebudete vnímat nic z toho, co se kolem vás bude v průběhu operace dít, neucítíte bolest ani jiné vjemy, na operaci si nebudete pamatovat. Na konci výkonu vás probudíme (vyvedeme z celkové anestezie) a předáme do péče dalším odborníkům. V některých případech je žádoucí pokračovat v anestezii i po ukončení operačního výkonu, v tomto případě je pacient směřován na lůžkové oddělení KARIM k pooperační péči a podpoře dýchání (umělé plicní ventilaci). Celkovou anestezii lze podat ke všem operačním výkonům, nezbytná je pak při operacích, u kterých je žádoucí úplné povolení svalů, a/nebo zcela klidné a nehybné operační pole (některé operace oční, neurochirurgické, výkony s otevřením dutiny břišní či hrudní, cévní operace, apod.).
 - 2) **Regionální anestezie** – aplikací lokálního (místního) anestetika způsobíme ztrátu citlivosti, event. i hybnosti určité části těla (operační oblasti)
 - a. **Spinální anestezie** (Subarachnoideální anestezie) - v oblasti bederní páteře vám tenkou jehlou aplikujeme do mozkomíšního moku malé množství lokálního anestetika, což způsobí na několik hodin ztrátu citlivosti a většinou i hybnosti od pasu směrem dolů. Výhodou je relativní jednoduchost, rychlý nástup účinku (během minut) a rychlé odeznění (obvykle do několika hodin) s úplným návratem citlivosti i hybnosti do původního stavu. Lokální anestetikum je injekčně podáno do takzvaného subarachnoidálního prostoru, což je prostor uvnitř páteřního kanálu, ohraničený míšními obaly, vyplněný mozkomíšním mokem. Mícha samotná se v páteřním prostoru nenachází v celé délce páteře, ale končí (u dospělého člověka) v oblasti horních bederních obratlů. Vpich lokálního anestetika provádíme v místě, kde se již mícha nenachází a nehrozí tedy její „napíchnutí“.

- b. **Epidurální anestezie či analgezie** – po předchozím „umrtvení“ místa vpichu vám jehlou zavedeme do blízkosti míšních obalů tzv. epidurální katetr (tenká hadička), do kterého budeme dle potřeby podávat lokální anestetikum. Dle výšky zavedení v průběhu páteře lze použít k různým typům operačních výkonů, od operací hrudníku až po dolní končetiny. Tato metoda se používá samostatně či v kombinaci s celkovou anestezí především k tlumení operační a pooperační bolesti u velkých (náročnějších) operací.
 - c. **Periferní nervová blokáda** – ke konkrétnímu nervovému svazku či nervu Vám pod kontrolou ultrazvuku či nervového stimulátoru aplikujeme tenkou jehlou lokální anestetikum, což způsobí na několik hodin výpadek citlivosti v dané oblasti. Tato forma znečítlivění je vhodná především pro některé operační výkony na končetinách.
- 3) **Analgesedace** – nejčastěji kombinací léčiv na tlumení bolesti a anestetik v nízkých dávkách snížíme vnímání bolesti a nepříjemných pocitů v průběhu diagnostického či operačního výkonu. Lze kombinovat při potřebě s předchozími typy regionální anestezie.

Zajištění dýchacích cest v průběhu anestezie

Při operacích v celkové anestezii dochází vlivem podaných léků k útlumu či úplnému vyřazení dýchání. Po nezbytně nutnou dobu za vás proto v průběhu operace dýchá přístroj (tzv. umělá plicní ventilace). Pro napojení na tento přístroj a ochranu plic je nutné zajistit dýchací cesty některou z k tomu určených pomůcek. Po operaci se proto může vyskytnout škrábání v krku, ve výjimečných případech dojde k poranění chrupu.

Co je centrální žilní katetr a k čemu je dobrý?

Jedná se o kanylu (hadičku), která se zavádí do některé z velkých (centrálních) žil (např. na krku, či v podklíčkové oblasti). Tato kanyla se používá pro aplikaci celé řady důležitých léků, výživy, event. anestetik, lze užívat k opakovaným odběrům krve. Katétr se zavádí v celkové anestezii anebo v lokálním znečítlivění.

Co je arteriální katetr a k čemu je dobrý?

Jedná se o kanylu (hadičku), která se zavádí do tepny (arterie), nejčastěji na předloktí. Tato kanyla se používá u náročných výkonů a rizikových pacientů k neustálé kontrole krevního tlaku a umožňuje anesteziologovi bezprostředně reagovat na jeho změny, užívá se rovněž k odběrům krve ke speciálnímu vyšetření vnitřního prostředí. Katétr se zavádí v celkové nebo lokální anestezii.

Po operačním výkonu

Anestezie je vedena tak, abyste se probudili krátce po ukončení operace. Po operačním výkonu budete převezeni na dospávací pokoj a následně zpět na vaše oddělení. U náročnějších operací bude léčba pokračovat na JIP nebo lůžkovém oddělení KARIM, kde budete i nadále sledováni lékařem a sestrou. S průběhem pooperační péče vás seznámí anesteziolog při vašem prvním setkání. Délka vašeho pobytu v nemocnici bude záviset na operačním výkonu a vašem zdravotním stavu.

Děkujeme, že jste se rozhodl/a využít zdravotní služby poskytované v našem zařízení. ÚVN dlouhodobě prosazuje kvalitu péče v bezpečném a přátelském prostředí.

Během pobytu v ÚVN neváhejte a sdělte našemu ošetřovatelskému týmu Vaše potřeby, obavy a dotazy, rádi Vám pomůžeme.

Anesteziologická ambulance (pav. CH1 , patro -1, vpravo) PO - ČT 8.00 - 15.00 PÁ 8.00 - 14.00